

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tár

624.2

Hely:

"17/18"

Szerző:

K. L.

Cím:

PEST-BUDAI

séták

Forrás:

1853.

A híd

1853.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Személy:

Helyszám:

Tisza-közére, Tiszántúlra adhat-
nék fel csomagot a „régí posta
utczában”. (Ennek a postaállo-
mának az istállóí vannak az „úri
utca” — Petőfi Sándor-utca —
sarkán...) Huszonöt év mulva
adhatom fel a nyugati vaspá-
lyaudvaron Vácra (1846 július
15-étől); 1848-ban már Szolnok-
ig viszi vonat, 4 óra alatt!
Az ötvenes évek elején a mér-
legutcai „Tigris”-vendéglőt hir-
deti Lobmájer Mátyás, hogy on-
nan utazzunk az ő társaskocsi-
ján Balatonfüredre, lent va-
gyunk 15 óra alatt, 10 forintot
fizetünk egy helyért.

14906/51

Pest-Budai sétáink során most elérkeztünk a hídhoz.

A „nagy híd utca” tengerlyében van a híd. „Méltán csodálhatjuk, hogy' merre szerzője gondolni is... hisz' csak keresztbefektetett deszkák védik rajt' a járókelőt a nedves haláltól... — írja az utas. Hítes tanuja ama Pest-Budának, negyed századdal a szabadságharc előtt. — A híd első talpgerendái a jól megerősített partha kapaszkodnak, s épp ott, ahol mintegy a központban a város és környék útjai összefutnak, a szűk átkelőhöz... Az első hajóhíd 1767-ben pár száz lépéssel lentebb, a kis avagy régi híd-utca végében volt, s maradt is huszonegy esztendőig. Azután került mai helyére... 46—47 pontonon lebeg, 240 öl hosszú, 4 öl és 4 láb (vagyis 8 méter) széles. Kocsútján jól eljér egymás mellett két rakott szekér, a gyalogosokat, mindkét irányban, a víz s járművek felől is korlát védi...

Kétszeresen csodálja az ember az árral szembe' félhold alakjában görbülő híd mechanizmusát, ha azt nézi, hogy ez a hullámokon lebegő mű nem megszakítatlan egész, hanem közvetlenül a partnál egy-egy része kijár, a hajók miatt."

Azért a partonál, mert a víz ellenében a partról vontatták loval az irdatlan nagy gabonáhajókat. Lefelé a víz sodra vitte, s a kormányosnak kellett a hajót a parthoz ügyeskednie.

De hallgassuk tovább a fiáker utasa, Schams Ferenc korabeli „útleírásából”:

„Amikor nincs országos vásár, napjában egyszer, kora reggelenként engednek át hajókat.

Tudjuk, a bérlő költségére javítják, s tartják jókarban a hidat, mely költségen felül még fizetni köteles 52.500 forintot a két magisztrátusnak. Nem fizet vámat a nemes, a saját kocsijá-
val átkelő helybeli polgár, a közhivatalnok, a katona — képviselhető tehát, mekkora forga-

lomnak kell lenni, hogy a bérlő megtegye a számítását! Különösen, hogy ...decembertől márciusig nincs a vízen a híd, s helyette más közlekedési eszközöket kell üzemben tartani!

Ember kell hozzá, erő, tette-
készség és bátorság, hogy ilyenkor is tartani tehes-
sen az összeköttetést a két város között, az ország nagy kereskedelmi útján! Ami-

kor először látja valaki, milyen nyugodtan és ügyesen vezet a csónakos a ladikot hóban és ködben, hullámok és jégtáblák közt, szidja a vakmerőt, aki csáklyával tör már utat a kes-

keny halászcsonak előtt, mert nem ér vízet a lapátja... majd kiszáll a jégre és maga után húzza a csónakot, s ismét vízre teszi... Legügyesebbek a halászok. Am meg is kéri az árát, ha sürgős ügye arra készíti az utast, hogy megalkudjék velük."

Egyszerre féltucat csónak is küzd, utasokkal zsúfolva, a jégmezőben. Ha olyan nagy a torlasz, hogy nem lehet evezni, ingatják a hajót: ezt „lulájának” nevezte a régi pest-budai.

Hanem érijünk már át a hidon!

„16 olajlámpa világítja hajnalig. A görbület csúcsában, ahol délnek tekintve áll nepomuki szent János fából faragott szobra, három örbódéből

három hajdu vigyázza a rendet."

Születnek már tervek az állandó hídhoz. Utasunk is látta — „Campmiller úr modelljét a 7 Vátasztfőjejedelem nagyszálá-

jában. A híd a mostani helyében állna 5 ácsolt fátóval 4 köpüllér fölött. Egy iv nyílása 43 öl lenne (78 méter!), s állna a híd 4—500 évig javítás nélkül, csupán át kellene mázolni minden 20—30 esztendőben..."

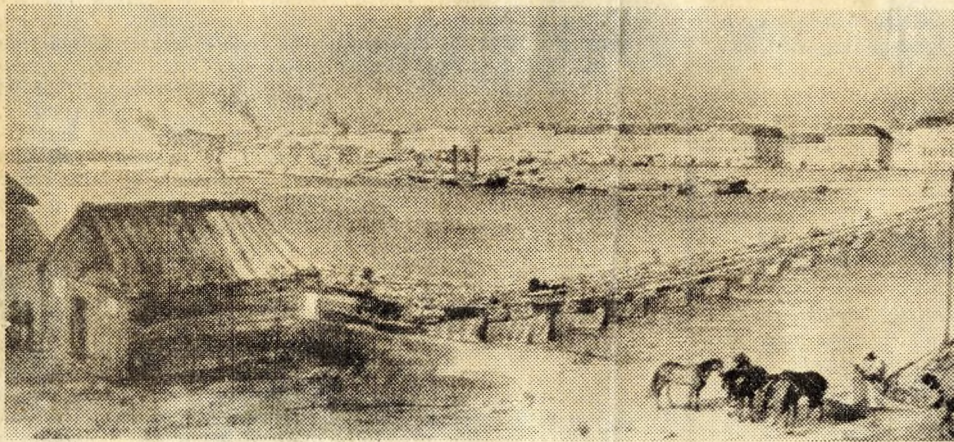
Partra értünk (a Várkert-kioszknál). Eszaknak fordul a fiáker. A Jégverem-utácáska felső végében van a város hat jégverme, itt lenn, az alsó végében a „kútház”, ahonnan "...vizgép emeli fel a Dunából a várszínház előtti kútházba, lovak segedelme által..."

Eljuttottunk a „bomba tere”: a mai Batthyány-
tér 4. elé. Ez az egyetlen szép, épen maradt rokokóhá-
zunk. Annak idején ez volt a Fehér kereszt vendégfo-
gadó. Befül óriási, háromeme-
tes, két udvara van, s sok-sok szobája. Hátsó kapujától indul egy nap ide, más nap amoda a kincstári gyorskocsi. Csütörtök délelőtt fél 11-kor éppen Pécsre megy, s tovább Eszékre, ott át lehet szállni Grác és Vencle felé. Pécsre egyhuszon-
négy óra alatt ér.

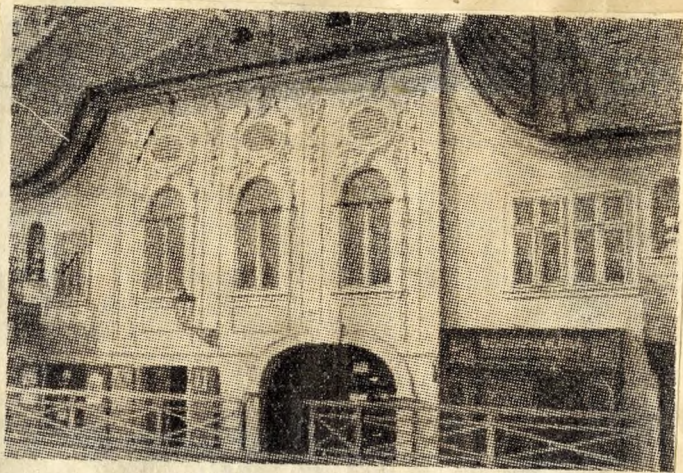
A pesti oldalon a Duna—

A Fehér hajóban árulják a jegyet a Biasini-tesztvérek kocsijára, amely a vasút szolnoki végállomásából indul hetenként kétszer, s megy Bukarestig. 4 és fél nap az út, egy személynek 50 forint. De négyszer töltjük Biasiniék szállodájában az éjszakát, esszük este, reggel konyháik főztjét: ez a jövedelmezőbb nekik. Előbb volt kocsmájuk, kocsmából vendégfogadók, s aztán kezdtek maguk is szállítani a vendéget. Összevásárolták a környékből a lovat, hozzávették 4—5 város fuvarosát, aki nem boldogult. Végül a cég képviselőket nyitott Pesten és Bukarestben.

K. L.

A pesti Dunapart és a hajóhíd, Barabás vízfestménye 1843-ból.

Batthyány-tér 4-es számú ház homlokzata, 1775—1776.